

Carl XVI Gustaf: Jultal 1994

Talare

Carl XVI Gustaf
Kung

Datum

25 december 1994

Plats

Stockholm

Kära svenskar, hemma och utomlands. Ett år känns ofta som en evighet för ett barn. Tiden fram till julafton är oändlig. Vi vuxna, däremot, märker inte alltid att ett år har gått. Julen kommer lika överraskande varje år. Men för både barn och vuxna är julen en speciell högtid som bryter vardagen och ger oss tid att stanna upp. Julen är en tid för anhöriga, vänner och andra medmänniskor. En tid för stilla tankar. Därför är det för mig en särskild känsla att få vända mig till Er på Juldagen och tala om det vi har gemensamt. Varje år i livet är unikt och formar oss som människor. Några år stannar för alltid kvar i våra tankar. 1994 är ett sådant år. Estoniakatastrofen berör oss alla. Sverige, som omvärlden och vi som lever här upplever som ett tryggt land, har drabbats av en ofattbar katastrof och en djup sorg. En sorg som vi fortfarande känner och som vi delar främst med våra grannländer Estland och Finland. Ordet katastrof framträdde i hela sin grymhet när så många anhöriga, goda vänner och arbetskamrater så oväntat rycktes bort. Vid denna helg vill jag, å min familjs och hela svenska folkets vägnar, än en gång framföra vår starka medkänsla med alla Er anhöriga. Sorgen och saknaden känns ofta särskilt tung just vid de stora högtiderna. De nära och goda förbindelser som funnits sedan länge och nu åter håller på att byggas upp mellan de baltiska staterna och Sverige är naturliga och omistliga. Vi är grannar. Vi har mycket gemensamt, historiskt och inför framtiden. Den fruktansvärda katastrofen i Östersjön och vår gemensamma sorg har fört oss ännu närmare varandra. Sverige tar nu ett stort steg ut i Europa. Denna kontinent har inte bara under vår tid varit delad i två - ekonomiskt, politiskt och militärt - skilda block. Europa har också historiskt sett varit splittrat och härjat av krig. Sverige hade sin del i detta, exempelvis under stormaktstiden. Även de nordiska vikingarna for vida omkring och spred skräck. Men de bidrog också till att förändra och bygga upp nya samhällsformer. Det finns många spår av Sverige i andra länder. Vi påminns om den svenska historien just när vi är utomlands. Jag besökte nyligen Lützen och Leipzig, där man i år högtidligt håller 400-årsminnet av Gustav II Adolfs födelse. I Estland talar man om den goda svenska tiden, i Polen talar man om våra gemensamma kungar. I Skottland talar man om arvet från vikingarna, i

Norge om unionstiden. Vår historia är ofta också en del av ett annat lands historia. Att vara medveten om sin historia ger perspektiv på nutiden och möjlighet att dra nyttig lärdom för framtiden. Det finns också många spår av andra länders historia i Sverige. Redan under stenåldern förändrades samhället genom invandring. Mycket av det vi tycker är typiskt svenskt har tillkommit efter inspiration och påverkan från andra länder. Dagens jultomte som gjorde entré i slutet på 1800-talet är en blandning av den svenska gårdstomten och utländska förebilder. Vårt speciella firande av Lucia bygger på gamla svenska folkseder kring årets mörkaste tid men också på sydeuropeiska traditioner. Det för oss så genuint svenska i möbler och inredning från 1700-talet är vår tolkning av den tidens konst- och hantverksströmmar i Europa. Även våra matvanor förändras hela tiden genom inflytande från andra matkulturer. Pizza, pasta, hamburgare och kebab hör idag till vår vardagsmat. Och våra så typiskt svenska kåldolmar är en turkisk rätt som fördes hem av Karl den XII och försvenskades. Att bevara och förändra är en ständigt pågående process. Gamla traditioner vävs ihop med nya i takt med att samhället förändras. Kulturarvet är en del av vår historia men också något vi skapar just nu, för framtiden. Kontinenten kommer oss närmare när vi nu går med i Europeiska Unionen. Svenska folket har känt starkt engagemang i folkomröstningen om Sveriges medlemskap i EU. Många har varit tveksamma, många har också sagt nej till ett medlemskap. Men majoriteten av medborgarna gav sitt stöd för ett medlemskap. Det är en tillgång för Sverige att så många har diskuterat och ifrågasatt och att så många har skaffat sig grundlig information. Vi behöver engagerade och kunniga medborgare i det europeiska samarbetet, som ständigt är under utveckling. I en demokrati, liksom i det samarbete mellan demokratiska stater vi nu går in i, är det viktigt att alla åsikter kommer fram och kan diskuteras öppet. Vi människor har många olika identiteter, samtidigt som olika faktorer binder oss samman. Kultur och traditioner, språk och historia, sport och politik. Om vi befinner oss utanför Europa betraktar vi oss som européer. I Europa är vi nordbor. I Norden svenskar och i Sverige är vi smålänningar eller jämtar. På alla nivåer behöver vi samarbete där vi, var och en, varje land, varje region, bidrar med just det vi är bra på. I år har 75-årsjubileet av beslutet om svenska kvinnors rösträtt firats. Kvinnorepresentationen i våra politiska församlingar har ökat markant efter valet i september. Att riksdagen nu består till mer än 40 procent av kvinnor har väckt uppmärksamhet långt utanför Sveriges gränser. Detta är ett av de många områden där våra nordiska länder är viktiga förebilder och där vi kan påverka utvecklingen i andra länder. Många svenskar är ambassadörer för Sverige. Inte bara alla Ni som bor

och verkar utomlands utan även alla som turistar i andra länder, alla som tar emot besökare från utlandet. Och alla som deltar i samarbete över gränserna. Alla bidrar till att skapa en bild av Sverige och till att göra Sverige välkänt runt om i världen. Det bereder väg för nya, ömsesidigt berikande kontakter mellan Sverige och andra länder. Det gäller inte minst det internationella samarbetet inom idrotten som är av gammalt datum och förenar människor från jordens alla hörn. Samtidigt är idrotten mycket nationell, man tävlar som representant för sitt land. Att även Sverige märks i internationella sammanhang är idrottsåret 1994 ett bra bevis för. Vi har kunnat glädja oss åt åtskilliga svenska framgångar i stora sammanhang, flera gånger drabbats av nationell yra. Hundratal miljoner TV-tittare har följt våra duktiga landslags framfart på VM-, OS- och EM-arenorna. Många storartade individuella prestationer är också värda allt beröm. Vardagen behöver lysas upp av fest och gemenskap. Det finns mycket att glädja sig över. Men det vackra och goda i livet trängs ofta undan av bekymmer och oro. Bilder från jordens alla oroliga hörn får oss att undra över människans gärningar. Vi känner oss ofta helt maktlösa. Det finns många i vårt Sverige som har det svårt, som är ensamma eller sjuka. Många som drabbats av personliga tragedier. Flyktingar som lämnat sitt land och är oroliga över sina anhöriga. Alla som tvingats in i arbetslöshetens gissel. Vår riksdag och regering står inför svåra uppgifter. Vi måste få balans i vår ekonomi och skapa nya arbetstillfällen. Att ha ett jobb att gå till är inte bara nödvändigt för den egna ekonomin utan har också stor betydelse för självkänslan, att veta att man behövs. Vi lever bara ett liv men vi delar det med många. Vad vi gör och vad vi inte gör påverkar både oss själva och andra. Vi kan inte bara förlita oss på att andra löser alla problem, utan var och en av oss har också en uppgift i att göra livet lättare för våra medmänniskor. Som enskilda individer måste vi också ta vår del av miljön. Om vi gör det, påskyndas utvecklingen och internationella insatser och lösningar underlättas. Varje sekund tillkommer tre nya världsmedborgare, tre nya munnar att mätta. Världen står inför enorma försörjningsproblem, som kommer att kräva all vår skaparkraft för att lösa. Ett kortsiktigt utnyttjande av jordens resurser inskränker kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. En ständig målsättning måste vara att leva i harmoni med naturen. Erfarenheten visar också att utvecklingen och tekniken – rätt använd – kan gå hand i hand med människan och naturen. Den nya informationsteknologin kommer att innebära en revolution i vårt dagliga liv. Arbetet förändras. Jorden krymper. Vi kan snabbt få information om det mesta. Det är en spännande utveckling som ger fascinerande möjligheter, som vi måste ta tillvara på rätt sätt. Sverige har sedan lång tid tillbaka innehaft en tät position

på teknologins område. Det är nu viktigt att vi tar tillvara denna potential och hoppar på tåget också när det gäller informationsteknologins utbredning. En av de stora uppgifterna för den nära framtiden måste vara att rensa upp i utbudet av allt brutalare våldsskildringar. Våldet i vårt eget land inger mig stark oro, inte minst på det sätt det breder ut sig bland barn och ungdomar. De fruktansvärda våldsdåden på Stureplan i Stockholm för bara några veckor sedan fyllde mig med sorg och avsky. Vi föräldrar måste ta ansvar för våra barn. I samarbete med skolan, myndigheterna och massmedia – och inte minst tillsammans med barnen och ungdomarna själva måste vi ta krafttag för att få slut på allt meningslöst våld i samhället. Tillsammans kan vi göra viktiga insatser också genom att ta avstånd från missbruket av alkohol och droger som breder ut sig långt, långt ned i åldrarna. Detta missbruk kan förstöra en ung människas hela liv. Ett liv som inte går i repris för någon. Vi måste alla reagera, bestämt och villkorslöst. Tystnad, likgiltighet leder ingen vart, tvärtom. Att vårda och utveckla det vi har och skapa möjligheter för alla människor att leva ett värdigt liv, i fred och frihet, är en utmaning för oss alla. Jag hoppas att vi i vårt land, i fast övertygelse om vårt ansvar och våra möjligheter, skall kunna bidra till en sådan utveckling. Med dessa ord vill jag och min familj önska Er alla – här hemma och utomlands – en god fortsättning på julen och ett Gott Nytt År.

Taggar

1990-tal, 1994, Högtidstal, Jultal, Kungahuset, Man

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/carl-xvi-gustaf-jultal-1994>